

Jeremia 1

1 De woorden van Jeremia, de zoon van Hilkia, uit de priesters die in Anathoth waren, in het land van Benjamin.

2 Tot hem kwam het woord van de HEERE in de dagen van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda, in het dertiende jaar van zijn regering.

3 Ook kwam het tot hem in de dagen van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, totdat het elfde jaar van Zedekia, de zoon van Josia, de koning van Juda, voorbij was en totdat Jeruzalem in de vijfde maand in ballingschap ging.

4 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

5 Voordat ik u in de moederschoot vormde, heb ik u gekend; voordat u uit de baarmoeder naar buiten kwam, heb ik u geheiligd. Ik heb u aangesteld tot een profeet voor de volken.

6 Toen zei ik: Ach Heere HEERE, zie, ik kan niet spreken, want ik ben nog maar een jongen.

7 Maar de HEERE zei tegen mij: Zeg niet: Ik ben nog maar een jongen, want overal waarheen ik u zenden zal, zult u gaan, en alles wat ik u gebieden zal, zult u spreken.

8 Wees niet bevreesd voor hen, want ik ben met u om u te redden, spreekt de HEERE.

9 Toen stak de HEERE Zijn hand uit en raakte mijn mond aan. En de HEERE zei tegen mij: Zie, ik geef Mijn woorden in uw mond.

10 Zie, ik stel u op deze dag aan over de volken en over de koninkrijken, om weg te rukken en af te breken, om te vernielen en omver te halen, maar ook om te bouwen en te planten.

11 Het woord van de HEERE kwam tot mij: Wat ziet u, Jeremia? Ik zei: Ik zie een amandeltak.

12 Toen zei de HEERE tegen mij: Dat hebt u goed gezien, want ik waak over Mijn woord om dat te doen.

13 Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot mij: Wat ziet u daar? Ik zei: Ik zie een kokende pot en zijn open kant verschijnt vanuit het noorden.

14 Toen zei de HEERE tegen mij: Vanuit het noorden zal het onheil losbreken over al de inwoners van het land.

15 Want zie, ik ga alle geslachten van de koninkrijken uit het noorden roepen, spreekt de HEERE. Zij zullen komen en eenieder zal zijn troon neerzetten bij de ingang van de poorten van Jeruzalem, tegen al zijn muren rondom, en tegen alle steden van Juda.

16 Ik zal Mijn oordelen over hen uitspreken vanwege al hun kwaad: dat zij Mij verlaten hebben en reukoffers gebracht hebben aan andere goden, en zich hebben neergebogen voor de werken van hun handen.

17 U dan, omgord uw middel, sta op en spreek tot hen alles wat ik u gebieden zal. Wees niet ontsteld vanwege hen, anders zal ik u ontsteld doen zijn voor hen.

18 Want zie, ik stel u heden aan tot een versterkte stad, tot een ijzeren pilaar en tot bronzen muren, tegen heel het land, tegen de koningen van Juda, tegen zijn vorsten, tegen zijn priesters en tegen de bevolking van het land.

19 Zij zullen tegen u strijden, maar zij zullen niet tegen u op kunnen, want ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te redden.

Jeremia was er vroeg bij.

Jeremia is 40 jaar profeet in Israël geweest. Hij moet geboren zijn in het midden van de zevende

eeuw. Ongeveer in 650 voor Christus, zeg maar. Zoals u vermoedelijk wel weet loopt de jaartelling naar de geboorte van Christus toe naar beneden af. Jeremia was nog jong toen hij door God tot profeet werd geroepen. We kennen het moment waarop hij door God geroepen werd redelijk precies. Dat was in het 13de jaar van koning Josia. Jeremia 1:2 Tot hem kwam het woord van de HEERE in de dagen van Josia, de zoon van Amon, de koning van Juda, in het dertiende jaar van zijn regering. Van die koning is bekend dat hij 638 v Chr. aan de macht kwam. 13 jaar later is het dan 625 v Chr. Jeremia zal op dat moment zo'n 20 jaar oud geweest zijn.

De profeet Jeremia

Jeremia geschilderd door Michelangelo in de Sixtijnse kapel.

Het oordeel lijkt onontkoombaar.

Jeremia verkeerde in het begin mogelijk in de veronderstelling dat hij het volk op andere gedachten zou kunnen brengen. Het volk van God liep andere goden achterna en dat kon de HEERE, de God van Israël niet accepteren. Het moet mogelijk geweest zijn dat de inwoners van Juda en Jeruzalem zich zouden bekeren. Dat was het doel van God en van Zijn profeet Jeremia. Men kan toch terugkomen van een verkeerde weg en de goede weg opzoeken? Dat kan, maar dat is niet gebeurd. Voor ons als lezer van zijn boek is van het begin af aan duidelijk dat de profetieën van Jeremia niet het gehoopte effect zullen hebben. Jeremia trad op als profeet van 625 tot zeker 586 v Chr. In die periode wisselen vijf koningen elkaar in snel tempo af. In Jeremia 1:2,3 worden er drie genoemd: koning Josia en zijn zonen Jojakim en Zedekia. Het loopt onvermijdelijk uit op de verwoesting van Jeruzalem in 586 v Chr. en de ballingschap naar Babel. Jeremia is bij wijze van spreken nog niet eens begonnen en nu wordt de ballingschap al genoemd. Jeremia 1:3 *totdat Jeruzalem in de vijfde maand in ballingschap ging.*

De ballingschap van Jeruzalem

Geen verandering.

Jeremia trad op tot en met koning Zedekia, lezen we. Jeremia 1:3 *Ook kwam het tot hem in de dagen van Jojakim, de zoon van Josia, de koning van Juda, totdat het elfde jaar van Zedekia, de zoon van Josia, de koning van Juda, voorbij was en totdat Jeruzalem in de vijfde maand in ballingschap ging.* Zedekia is de koning tijdens wiens regering Jeruzalem werd verwoest en de ballingschap begon. Uit deze datering in Jeremia 1 en de visioenen (waarover later) wordt duidelijk dat het oordeel van God over Juda en Jeruzalem vanaf het begin vaststond. Men zou zich er toch niets van aantrekken. De profeten Jesaja en Micha profeteerden een eeuw eerder ook al over de verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap. Toch zou het – na Jesaja – nog ruim een eeuw duren voordat het vonnis werd voltrokken. God is vol van genade en geduld. Hij geeft vaak een nieuwe kans. Het bijzondere van Jeremia is dat vanaf het begin duidelijk is dat hij het oordeel van God over Jeruzalem zelf mee zal maken. Je kunt je afvragen wat dat met een mens doet? Wat doet dat met u? Wat doet dat met mij? Je begint ergens aan en je weet van te voren dat het niets wordt. Je kunt hoog of laag springen, wat je ten diepste hoopt zal niet gebeuren. Soms lijken we op de wijze arme man uit het boek Prediker. Hij wist wat er zou moeten gebeuren, maar niemand luisterde naar hem.

Prediker 9:13-18 Ook heb ik onder de zon deze wijsheid gezien en voor mij was zij groot: Er was een kleine stad met weinig mensen erin. Een groot koning trok ertegen op en omsingelde die. Hij bouwde er grote bolwerken tegenaan. Daar trof men een arme, wijze man aan. Hij redde de stad door zijn wijsheid, maar geen mens dacht aan die arme man. Toen zei ik: Wijsheid is beter dan kracht, maar de wijsheid van de arme wordt veracht en zijn woorden worden door niemand gehoord. Woorden van wijzen, in rust aangehoord, zijn beter dan het geroep van hem die over de dwazen heerst. Wijsheid is beter dan wapentuig, maar één zondaar bederft veel goeds.

Als niemand luistert zul je ook nooit weten of je gelijk hebt. Maar wij blijven mens. Bij God en Jeremia moet dat anders zijn. Als de mensen zelfs niet naar God luisteren. Dat moet teleurstellend zijn, frustrerend. Zou je dan het bijltje er maar niet helemaal bij neergooien? Wat is de zin van al je inspanningen? Het kan inderdaad zeer ontmoedigend zijn voor een gelovig mens. Of je het nu wilt of niet; je bent als mens nu eenmaal verweven met de hoop en de verwachting die je koestert. U zult merken – als God ons geeft om ons verder in deze geschiedenis te verdiepen – dat het voor Jeremia en voor God buitengewoon teleurstellend is geweest. Ieder op zijn eigen wijze geeft stem aan zijn gevoelens van teleurstelling, onbegrip en machteloosheid.

Leder gelovig mens zal zich bewust of onbewust wel eens afvragen of het oordeel in zijn eigen tijd komt of erna.

Het laatste oordeel van Rogier van der Weyden 1445-1448

De mensen nemen telkens een stap verder weg bij God.

Aan de andere kant leert de geschiedenis ons dat het op een gegeven moment over en uit is. Vergelijk het met een trap. Israël bevond zich in de tijd van koning David op de begane grond. Er was één koning, één God, één volk Israël, één verbond tussen God en Zijn volk en één paleis en één tempel in Jeruzalem. Dat was rond 1000 v. Chr. Maar 300/400 jaar later zat men onderaan de trap in de kelder. Met koning Salomo was het gedoe begonnen. Die gaf zijn buitenlandse vrouwen gelegenheid om hun eigen goden mee te nemen. Daarvoor werd een tempel gebouwd en een dienst met priesters in elkaar gezet. Om die reden heeft God bij wijze van straf het ene koninkrijk in twee stukken gebroken: Israël (het Noordrijk) en Juda (het Zuidrijk). Toen was men al een paar treden van de trap afgedaald. In het Noorden ging het nog verder mis met wat *'de zonde van Jerobeam'* wordt genoemd. Deze koning bouwde een tempel in Bethel en Dan en maakte een stierkalf dat hij de naam gaf *'de HEERE die ons uit Egypte heeft geleid'*. Jerobeam was bang dat – als hij de mensen in het noorden geen eigen heiligdom zou geven – ze terug zouden verlangen naar Jeruzalem. Jerobeam vereerde voor zijn gevoel geen andere god. Hij maakte een beeld van God. Daarmee overtrad hij *het tweede gebod*. Dat was ook al weer een flinke stap omlaag. Maar Achab – die later koning werd in het noorden – overtrad *het eerste gebod* door de god Baál en Astarte binnen te halen. Profeten te over die daar tegen protesteerden maar het liep uit – in 722 v. Chr. – op de ballingschap van het Noordrijk naar Assur. Je zou zeggen: 'Daar moet Juda toch van geleerd hebben?' Nee zij volgden het verkeerde voorbeeld en begonnen ook afgodsbeelden te maken en andere goden te vereren. Misschien dat men nog eens een keertje – vanwege het optreden van een profeet – een treetje omhoog ging en het er even naar uitzag dat men zich weer naar het goede niveau ontwikkelde, maar het is net als met roken, als je weer begint met roken – na gestopt te zijn – ga je nog meer roken. Er was op een gegeven moment geen houwen aan. Ook Juda en Jeruzalem gingen de vernieling in. Het draaide onvermijdelijk uit op de verwoesting van de stad en de tempel en de ballingschap.

De mensheid is als water. We zoeken altijd het laagste punt op.

Israel onder koning David en Salomo

Het rijk gedeelde rijk Israel en Juda

De gehoorzaamheidsgestalte lijkt de aangewezen weg.

Over onze tijd en ons volk kan men zich in goede gemoede afvragen of ze nog weer op hun schreden zullen terugkeren? We hebben het dan bijvoorbeeld over de *secularisatie*. Sommigen noemen deze tijd een post-christelijke tijd. Na-christelijk. 20% van de mensen is nog kerkelijk als het meezit. En dan de vraag hoe de kerk zich ontwikkelt, van God af of naar God toe? Velen ervaren de kerkverlating aan den lijve. Hun broer of zus, hun ouders, hun kinderen, hun vrienden gaan niet meer. Denkt u dat er een grote bekering komt in Nederland? Voor een gelovig mens is het niet goed te begrijpen dat een of meer van zijn kinderen het geloof de rug toekeert. Wie doet zoiets? Wanneer het geloof voor iemand zelf kostbaarder is dan veel geld en zelfs een goede naam, dan is het gewoon niet te begrijpen dat iemand van je eigen vlees en bloed totaal de waarde niet ziet van het christelijk geloof. Het is goed om te blijven bidden voor je kinderen en je familie en je burens en ja voor heel ons volk, maar of je ze daarmee terugkrijgt? Zeker, er is van Gods kant aan velen de verbondsbelofte bij de doop gegeven: *jij bent mijn kind; Gekocht en betaald met het bloed van Mijn Zoon Jezus en Mijn Geest zal met jou mee gaan over de hoogte en dieptepunten van het bestaan*. Maar als er aan deze zijde geen geloof is, zelfs niet het begin ervan, dan wordt het lastig. We moeten niet zo optimistisch zijn dat we diep gefrustreerd en verbitterd zouden kunnen raken, maar ook niet zo pessimistisch dat we ophouden met bidden. Daarom spreekt de roeping van Jeremia ook aan. Het is niet omdat Jeremia het zo goed kan zeggen of omdat hij zo inspirerend is. Het is ook niet omdat hij er hoge verwachting van heeft of het totaal niet ziet zitten. Het is omdat God het hem oplegt. Het is de gehoorzaamheid aan God wat van Jeremia gevraagd wordt. Wie weet is dit voor ons – in afgeleide zin – ook behulpzaam. *De gehoorzaamheidsgestalte*: God blijven volgen in een tijd waarin veel mensen zich van Hem afkeren en vast blijven houden aan de manier waarop God tegen de kerk en de wereld aankijkt in de hoop dat als mensen daarnaar luisteren en zich ervoor openstellen, er een verandering komt ten goede.

Ieder gelovig mens zal wel benieuwd zijn naar Gods gedachten over zijn tijd en zijn volk.

TESJUVA oftewel bekering

Een terug-tot-God-beweging is een morele plicht ook al is de uitkomst onzeker.

Je vraagt je wellicht af of het in de tijd van Jeremia wel eens geprobeerd is om te komen tot een soort landelijke opwekkings- of bekeringsactie. Ja, dat is zeker geprobeerd. Sterker die actie speelt zich af in het begin van Jeremia's optreden. Als ik het goed heb is die *terug-tot-God-beweging* een jaar eerder begonnen in 624 v Chr. Wanneer we helemaal recht willen doen aan de situatie moeten we zeggen dat koning Josia er dus al mee bezig was. Hij was inderdaad bezig met een soort van

schoonmaakactie. We spreken van *de reformatie van Josia*. Gaandeweg was er veel ruis gekomen op de lijn tussen God en Zijn volk. Het huis van God, Jeruzalem had zowel in de tempel als op allerlei plaatsen en huizen in het hele land een religieuze wildgroei laten zien. Men geloofde in de HEER God, zeker, maar behalve dat hield men er nog allerlei andere goden op na. Koning Josia was al een paar jaar bezig om de tempel en de zogenaamde heilige plaatsen in het land te reinigen van alle invloeden van buiten. Het ging in dit geval om concrete afgodsbeelden en altaren die hij liet opruimen; maar ook gewoonten en gebruiken en het offeren en de priesters van andere godsdiensten kwamen aan de beurt. Het werd allemaal stopgezet. Nou ja allemaal? Het was als onkruid. Vandaag schoffelde je het weg en morgen stond het er weer.

Tempelrestauratie

Josia wilde de tempeldienst van de HEERE in ere herstellen en gaf de opdracht voor een grote restauratie. Die werd betaald uit het geld in de offerkist die in de tempel stond. Daarin konden de mensen hun bijdrage storten. De collecte is voor de kerk, zeg maar. Nu wil het geval dat men in die offerkist – toen men hem opende om geld voor de verbouw eruit te halen – *een wetboek* aantrof. Men vermoedt dat dit het boek *Deuteronomium* was. De hogepriester – een zekere Hilkia – heeft dat boek niet aan de kant gelegd, maar gelezen. Hij vond de inhoud van het boek blijkbaar zo belangwekkend dat hij het boek naar de koning liet brengen. Josia las het boek en schrok zich een hoedje. Als dit het Woord van God was – en daar twijfelde hij niet aan – dan waren ze wel heel erg ver van hun oorspronkelijke bedoeling afgeweken. Kortom de koning nam dit bijzonder serieus en ging *de terug-tot-God-beweging* nog eens flink overdoen. Er was werkelijk niets meer – behalve de geoorloofde dienst aan de HEERE, de God van Israël – wat door de koning werd getolereerd. Hij zuiverde niet alleen de tempeldienst in Jeruzalem, maar ook die in Bethel en ook die in Samaria, wat de hoofdstad van het Noordrijk geweest was. U kunt de geschiedenis nalezen in de laatste hoofdstukken van de boeken 2 Koningen 22 en 23 en 2 Kronieken 34.

Het helpt zeker om thuis te zijn in de Bijbel wanneer men zicht wil krijgen op Gods kijk op de dingen van vandaag.

De offerkist met het boek Deuteronomium

De hogepriester Hilkia

Op deze manier komen we in aanraking met de hogepriester Hilkia. Nu wil het geval dat Jeremia's vader ook Hilkia heette en dat Jeremia van een priesterlijke familie afstamde. Jeremia 1:1 *De woorden van Jeremia, de zoon van Hilkia, uit de priesters die in Anathoth waren, in het land van Benjamin.*

Jeremia woonde weliswaar in Benjamin – om precies te zijn in Anathoth – maar dat was van oorsprong een *Levitenstad*. De meeste commentatoren herleiden Jeremia overigens niet tot de hogepriester Hilikia die dat boek in de offerkist had gevonden. Ook is er in Jeremia 29:3 sprake van dezelfde Hilikia die een brief van Jeremia doorgeeft aan de koning van Babel via zijn zoon Gemarja. Het is inderdaad dezelfde naam als die van Jeremia's vader. Laten we terughoudend zijn en er van uitgaan dat de Hilikia – die hogepriester was in de tijd van koning Josia – niet Jeremia's vader is. Maar ook als deze Hilikia de hogepriester niet Jeremia's vader is, dan nog moet er een sterk gevoel van verbondenheid geweest zijn tussen Jeremia en deze Hilikia want zij staan voor dezelfde zaak. Wanneer deze Hilikia geen voorstander was geweest van *de terug-tot-God-beweging* dan had hij *het wetboek* gemakkelijk kunnen verdonkeremanen. Maar hij was geen tegenstander van die beweging. Integendeel hij moet een groot voorstander geweest zijn, want terwijl de koning zich al een tijdje in die richting ontwikkelde speelde hij hem ook nog eens het boek Deuteronomium in handen. Wat de koning nog sterker bepaalde bij de noodzaak van – wat sommigen noemen – *een reformatie*.

Jeremia uit Anathoth

Een mens is nooit te jong om God te volgen.

Bij de roeping van Jeremia komt naar voren dat hij moet doorgeven wat God zegt. Jeremia is Gods mond. Veel duidelijker kunnen we het niet krijgen. Hij is de spreekbuis van God. Jeremia gaat niet vertellen hoe hij er zelf tegenover staat. Wat Hij voelt. Wat hij er van vindt is niet relevant. Het gaat om wat God er van vindt. Duidelijk. Maar niemand maakt mij wijs dat Jeremia volstrekt niet met deze dingen bezig was. Ik maak mij sterk dat hij – hoe jong hij ook was – wel degelijk een mening had over het geloof van Israël. Hij beroept zich op zijn leeftijd. Jeremia 1:6 *Toen zei ik: Ach Heere HEERE, zie, ik kan niet spreken, want ik ben nog maar een jongen.* Hij zegt niet: 'Ik voel er niets voor. Het is niet mijn ding. Ik kijk heel anders tegen Israël en het geloof aan.' Dat zegt hij niet. Hij beroept zich enkel en alleen op zijn leeftijd. Hoewel, op zich is het een redelijk volwassen opmerking wanneer iemand zich realiseert dat hij ergens te jong voor is. Misschien heeft hij zelf ook wel eens gedacht: 'Moet ik er niet wat van zeggen?' Wat weerhield hem tot nu toe, was het echt alleen zijn leeftijd? Maar je zou daar iets tegenin kunnen brengen. Je zou kunnen zeggen dat de koning ook jong was en dat klopt. Josia was – schrik niet – 8 jaar toen hij aan de macht kwam. Dertien jaar later speelt dat boek Deuteronomium en *de terug-tot-God-beweging*. De koning is dan 21 jaar oud. Maar er is een verschil: de koning had waarschijnlijk een regent. Iemand die aangewezen was om leiding te geven aan de

jonge vorst. Het zou me niet verbazen als blijkt dat de hogepriester Hilkia daar een rol in speelde. Jeremia komt uit het priesterlijke geslacht al is hij zelf geen priester. Door priesters werd het onderwijs uit de wet gegeven. Misschien heeft Jeremia zelf wel eens aanvechting gehad om op te gaan treden tegen dingen die hij als misstand zag, maar tot nu toe was het er niet van gekomen. Ze zouden zeggen: 'Jij bent veel te jong! Ga spelen.' Maar als God hem roept wordt dat anders.

Jeremia komt uit een priesterlijke familie

Mond van God

Bij de roeping van Jeremia legt God feitelijk beslag op hem. Daarmee verliest hij trouwens niet zijn persoonlijkheid, zijn gevoel, zijn karakter, zijn eigenheid. Helemaal niet. Maar hij moet er wel rekening mee houden dat God hem heiligt tot Zijn profeet. Dwz. God onttrekt Jeremia aan het gewone menselijke bestaan en zet hem apart voor de dienst van de profetie. Voordat Jeremia geboren was had God hem al uitgekozen. Voordat Jeremia de moederschoot had verlaten had God hem al gewijd tot profeet van de volken. Jeremia 1:4,5 *Het woord van de HEERE kwam tot mij: 5 Voordat ik u in de moederschoot vormde, heb ik u gekend; voordat u uit de baarmoeder naar buiten kwam, heb ik u geheiligd. Ik heb u aangesteld tot een profeet voor de volken.* Jeremia kan protesteren en zeggen dat hij dit niet wil, maar hij moet. Dat liegt er niet om. Hij kan zich er aan onttrekken, maar dan wordt het hem door God verweten. God wil dat Jeremia zijn wil ondergeschikt maakt aan die van God. Jeremia kan weigeren, maar als hij weigert is hij een dienstweigeraar. En dat zal de HEERE hem niet in dank afnemen. Jeremia weigert niet maar brengt wel zijn leeftijd naar voren. Die leeftijd heeft alles te maken met wat Jeremia kan en voelt en denkt en wil en zou zeggen. God maakt hem echter duidelijk dat het daar helemaal niet om gaat. Het gaat om wat God wil en voelt en van plan is om te zeggen. God raakt ter bevestiging Jeremia's mond aan. Zo van *u bent mijn mond*. Jeremia moet doorgeven wat God wil zeggen. Dat neemt het bezwaar van Jeremia weg. Zijn eerste idee van 'daar ben ik veel te onervaren voor' snijdt geen hout. Hij hoeft het niet te doen. God doet het. En als ze zeggen: 'Je bent te jong voor dit soort dingen', dan moeten ze bij God zijn. Jeremia heeft dit niet zelf bedacht. God heeft hem geroepen. *Roeping* heeft ook iets ontspannends in zich. God doet het. Het

enige wat jij als dienaar moet doen is God gehoorzamen. Zoals de Poolse paus tegen God zei – toen hij uit bezorgdheid over de kerk de slaap niet kon vatten – ‘Het is Uw kerk HEERE, Ik ga slapen’.

Niemand hangt graag de profeet uit. Zo leuk is dat niet.

Jeremia treurt over de verwoesting van Jeruzalem. Rembrandt van Rhijn 1630

Breng in gesprek met God naar voren wat het met u doet.

Het is goed om te zien dat Gods wil en Zijn macht de mens in Zijn dienst niet doordrukt. De mens is nog steeds springlevend met al zijn gevoelens. In ons hoofdstuk geeft Jeremia zijn eerlijke reactie op de roeping tot profeet. ‘Daar ben ik veel te jong voor!’ We zullen Jeremia nog vaak tegenkomen in zijn boek. In zijn afgrijzen, zijn medelijden met het volk, zijn verdriet, zijn moeite met zijn roeping van Gods kant. Hij doet wel een beetje aan Mozes denken die ook van alles offerde om maar onder zijn roeping uit te komen. Tussen de profeet en God ontstaat vaak een soort van ‘don Camilo-achtige relatie’. De profeet accepteert dat hij geroepen is en probeert zo goed en zo kwaad als dat gaat inhoud te geven aan die roeping, maar hij laat ook merken hoe hij er in staat; wat het met hem doet. We kunnen niet zeggen dat alle christenen *een roeping* hebben in de zin van profeet of apostel; dat zijn dan *de ambten* – maar er zijn behalve de ambten ook *de gaven* waarmee God ons tot een goed instrument maakt in Zijn dienst. 1 Korintiërs 12:28-31 Het is zelfs zo dat er een aanbeveling is van de apostel Paulus om ons te oefenen in de gave van de profetie. Hij vertelt er ook bij wat hij daaronder verstaat. 1 Korintiërs 14:1-3 *Jaag de liefde na en streef naar de geestelijke gaven, en vooral daarnaar dat u mag profeteren. Wie namelijk in een andere taal spreekt, spreekt niet tot mensen, maar tot*

God, want niemand begrijpt het, maar in zijn geest spreekt hij geheimenissen. Wie echter profeteert, spreekt tot mensen woorden van opbouw en vermaning en troost. U kunt deze preken over Jeremia beschouwen als een oefening in de gave van profetie. Ook wij zouden misschien wat meer tegengas aan God moeten geven. Reageren op hoe het gaat in ons leven. Wat onze verwachtingen zijn en hoe het gaat. Wat onze roeping is en hoe dat dan in zijn werk gaat. We kunnen misschien niet goed aanvoelen wat er in onze tijd speelt, maar ons leven drijft wel op de golven van de tijd. Om iets te noemen. Een recessie raakt velen in het diepst van hun bestaan. De geest van de tijd verslaat zijn duizenden. Het gaat in ons persoonlijke leven soms zo anders dan wij verwachtten of hoopten. We zouden net als Jeremia meer het gesprek met God kunnen zoeken. Op die manier zoek je niet alleen naar Zijn stem en wil en bedoeling, maar je probeert ook duidelijk te maken wat het met je doet en wat je voorstaat. Je zou je bijna moeten oefenen in het tweegesprek met God. Ook als je Gods wil zoekt voor jouw leven en de zin van de dingen die je overkomen; Je zou meer moeten terugzeggen. Dan kom je verder. Veel mensen – ook christenen – hebben commentaar op het geloof. Ze denken er het hunne van. Soms geven ze ook uiting aan hun verontwaardiging of twijfel. We praten vaak over God. Maar dat is nog iets anders dan deze zaken met God Zelf bespreken. Kijk maar in het psalmboek hoe iemand als David of Asaf met het geloof geworsteld heeft. Ja maar – hoor ik u zeggen – God zegt toch niets terug. Toch zult u merken dat u verder komt als u gaat praten met God. God reageert wel, wacht maar af. U blijft, als u met God gaat communiceren niet stilstaan. Gods woord vinden we in de Bijbel; als we ons daarin verdiepen leren we aanvoelen hoe God er in staat. In dat licht kunnen we reageren op de dingen die in ons leven gebeuren. Jeremia blijkt – dat zal nog wel duidelijk worden – zijn eigen leven en dat van zijn volk voortdurend te spiegelen aan een boek zoals Deuteronomium. Te denken valt dan aan het verbond en de verkiezing, de zegen en de vloek en Jeruzalem als de plaats waar de HEERE Zijn Naam doet wonen. Hij spiegelt zijn leven in het licht van Gods Woord, maar verzet zich ook hevig. Het schokt hem. Het roept medelijden bij hem op. Het trekt de bodem van zijn bestaan onder hem weg. Hij is dienaar van God maar ook mens. Jeremia gaat in gesprek met God. Dat gesprek gaat samen met groot respect voor de HEER. Je merkt het als Jeremia God aanspreekt met de woorden: Adonai JAHWE oftewel HEERE mijn God. Jeremia 1:6 *Adonai* betekent Mijn Heere. Men noemt de Heere *Adonai* om het uitspreken van de eigen NAAM van God *JAHWE* te vervangen. Zo heilig is die NAAM dat je die niet wilt misbruiken. Diep ontzag voor God sluit echter niet uit dat een mens naar voren brengt wat het met hem zelf doet.

Iemand die de vinger aan de pols van de geschiedenis (en van zijn eigen leven) wil leggen, zou meer met God in gesprek kunnen gaan.

Door te luisteren komen we tot verstaan en door goed te kijken gaan we de dingen beter zien.

Jeremia is een boek met 52 hoofdstukken, iets kleiner dan Jesaja. De Bijbelse periode waarin hij optreedt wordt in het boek Kronieken en Koningen beschreven in een paar hoofdstukken. Om een voorbeeld te geven. 47 hoofdstukken vormen de twee boeken van Koningen. 65 hoofdstukken vormen de twee boeken van de Kronieken. Het zijn de laatste vier hoofdstukken van Koningen en de laatste drie van Kronieken die uitlopen op de ballingschap van Juda en Jeruzalem. Feitelijk is de tijd waarin Jeremia optrad een zeer korte periode waarin heel veel gebeurt, omdat het einde wordt ingeluid. Dit maakt God vanaf het begin duidelijk met de twee visioenen. Jeremia 1:11 *Het woord van de HEERE kwam tot mij: Wat ziet u, Jeremia? Ik zei: Ik zie een amandeltak.* De amandeltwijg wordt in het Hebreeuws ook wel de *'haastige boom'* genoemd. Hij is er namelijk vroeg bij. Eind januari begin februari bloeit hij al en in maart komen zijn vruchten. Zo zal God oftewel *het oordeel* ook niet lang op zich laten wachten. De verwoesting van Jeruzalem en de ballingschap vallen binnen het optreden van Jeremia. Jeremia 1:12 *Toen zei de HEERE tegen mij: Dat hebt u goed gezien, want Ik waak over Mijn woord om dat te doen.* God maakt Jeremia ook duidelijk van welke kant het gevaar komt. Van het noorden. Dat is het tweede visioen. Jeremia ziet een gloeiend hete pot die vanuit het noorden overhelt. Jeremia 1:13 *Het woord van de HEERE kwam voor de tweede keer tot mij: Wat ziet u daar? Ik zei: Ik zie een kokende pot en zijn open kant verschijnt vanuit het noorden.* Het doet denken aan een pot met gloeiend hete thee die omvalt en het hete water golft in de richting van een kind. Het is iets dat we allemaal wel kennen: *Pas op*, roepen we dan. Vaak zijn we te laat. Zo zal – maar dan in de vorm van legers en wapens en geweld – de macht van Babel zich als een verwoestende golf verspreiden over Juda en Jeruzalem. Jeremia 1:14,15 *Toen zei de HEERE tegen mij: Vanuit het noorden zal het onheil losbreken over al de inwoners van het land. Want zie, Ik ga alle geslachten van de koninkrijken uit het noorden roepen, spreekt de HEERE. Zij zullen komen en eenieder zal zijn troon neerzetten bij de ingang van de poorten van Jeruzalem, tegen al zijn muren rondom, en tegen alle steden van Juda. Wat ziet u?* vraagt God. Een profeet is ook een ziener. Had hij dit die dag gezien? Een amandelboom en een omvallende ketel hete thee? Dat kan. Er zijn soms van die dingen die gebeuren. Waarvan je als gelovig mens onwillekeurig denkt: *'Zou God hier iets mee willen zeggen?'* Vermoedelijk sliep Jeremia en zag hij in de vorm van visioenen of dromen de dingen van God zag of – wie zal het zeggen – ontmoette hij God gewoon buiten in een persoon. Wie het gesprek met God aangaat, wordt ook wat meer gevoelig voor wat hij ziet. Christenen hebben de Geest van God ontvangen. Dat is de Geest van de priester en de profeet en de koning. Misschien is het goed dat profetische te ontwikkelen door meer te praten met God en te luisteren naar Zijn Woord en te kijken.

God laat niet alleen iets horen in de Bijbel maar Hij maakt de opmerkzame Bijbellezer vaak ook attent door iets te laten zien in zijn eigen tijd en omgeving.

Een amandelboom

een gloeiend hete kookpot

Houd je goed

Het is geen makkelijke boodschap. God roept Jeremia op om de schouders te rechten en te staan voor dit verhaal. Hij moet zich door niemand schrik aan laten jagen. Dat hoeft hij gelukkig niet allemaal zelf te doen. God steekt hem een hart onder de riem. Jeremia 1:17,18 *U dan, omgord uw middel, sta op en spreek tot hen alles wat Ík u gebieden zal. Wees niet ontsteld vanwege hen, anders zal Ík u ontsteld doen zijn voor hen. Want zie, Ík stel u heden aan tot een versterkte stad, tot een ijzeren pilaar en tot bronzen muren, tegen heel het land, tegen de koningen van Juda, tegen zijn vorsten, tegen zijn priesters en tegen de bevolking van het land.* Dit mag dan waar zijn – en wie zou hier aan twijfelen – toch blijft de eigen persoon van Jeremia helemaal overeind. Hij moet zich er zelf ook achter stellen. Hij moet meedoen, van harte gaan voor deze boodschap. Jeremia 1:19 *Zij zullen tegen u strijden, maar zij zullen niet tegen u op kunnen, want Ik ben met u, spreekt de HEERE, om u te redden.* Het is zeker niet vrijblijvend. Er zit een mooie kant aan: God wil dit. Het is Zijn Woord. Zijn bedoeling. Zijn hart. Tegelijkertijd vraagt het wel van een mens om zich er volledig achter te stellen en er in mee te gaan. Kun je er in meegaan? Dat is de vraag.

In gesprek zijn met je tijd heeft vaak iets van met elkaar oplopen. Soms loopt de tijd zo sterk uit de pas met God dat het heel confronterend kan worden.

Ik maak je nu tot een vestingstad. Ik maak je tot een ijzeren zuil.

Ik maak je tot een bronzen muur om stand te houden tegen het hele land.

